

Timo Vornanen tv

Kirjallinen kysymys pelastustoimen valtiollistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Pelastustoimen siirtyminen osaksi hyvinvointialueiden organisaatiota on ollut merkittävä hallinnollinen uudistus. Alueellisesta mallista saatujen kokemusten valossa on kuitenkin selvää, että pelastustoimen valtiollistaminen tarjoaisi johdonmukaisemman ratkaisun nykyjärjestelmän haasteisiin ja loisi perustan toiminnan kokonaisvaltaiselle tehostamiselle. Myös Suomen Pelastusalan ammattilaiset SPAL ry esitti liittokokouksensa hyväksymässä julkilausumassa, että pelastustoimen valtiollistamista alettaisiin selvittää tällä hallituskaudella.

Ensinnäkin on selvää, että valtakunnallisen johtamisen ja tilannekuvan muodostamisen kannalta nykyinen hajanainen malli on puutteellinen. Pelastustoimen valtiollistaminen mahdollistaisi valtakunnallisten johtamisjärjestelmien täysimääräisen ja yhtenäisen käyttöönoton, mikä parantaisi merkittävästi valmiutta ja toimintakykyä erityisesti laajoissa ja monialaisissa häiriötilanteissa. Tähän liittyen myös käytännön toimintatapojen yhtenäistäminen koko maassa varmistaisi sen, että valtakunnan eri alueiden yksiköt voivat toimia tehokkaasti yhdessä ilman yhteensopivuusongelmia.

Sisäisen turvallisuuden kokonaisuuden kannalta on johdonmukaista, että pelastustoimi toimii samalla hallinnollisella tasolla kuin muutkin keskeiset turvallisuusviranomaiset. Poliisi, Rajavartiolaitos ja Puolustusvoimat ovat kaikki valtiollisia toimijoita, mikä takaa mm. yhtenäisen ja selkeän käskyketjun sekä tehokkaan yhteistoiminnan kansallisen turvallisuuden ylläpitämisessä. Pelastustoimen liittäminen tähän valtiollisten toimijoiden joukkoon vahvistaisi Suomen kokonaisturvallisuuden perustaa ja parantaisi viranomaisten kykyä vastata yhdessä monimutkaisiin ja laaja-alaisiin ughiin, olivatpa ne sitten onnettomuuksia, luonnonkatastrofeja tai hybriditoimia.

Myös taloudellisesti tarkasteltuna valtiollistaminen toisi todennäköisesti mukanaan huomattavia etuja. Kun kalustohankinnat, kuten ajoneuvot ja erikoisvarusteet, keskitettäisiin valtakunnallisesti, voitaisiin hankkia huomattavasti suurempia eriä kerralla. Tämä johtaisi merkittäviin säästöihin esimerkiksi skaalaetujen kautta ja varmistaisi samalla, että koko maan pelastustoimella olisi tulevaisuudessa käytössään mahdollisimman yhdenmukainen kalusto.

Toiminnan yleinen tehostuminen näkyisi myös hallinnon kevenemisenä, kun päällekkäisistä hallinnollisista rakenteista voitaisiin luopua. Pelastustoimen valtiollistaminen on myös luonnollinen jatkumo nykyiselle rahoitusmallille.

Valtio on jo nyt hyvinvointialueiden kautta pelastustoimen pääasiallinen rahoittaja. Olisi johdonmukaista, että rahoitusvastuun kantava valtio ottaisi myös suoran järjestämisvastuun, mikä sel-

Kirjallinen kysymys KK 238/2025 vp

keyttäisi kokonaisuutta ja kohdistaisi vastuun sinne, missä rahoituspäätökset tehdään. Valtiollinen malli takaisi pelastustoimelle vakaan ja ennustettavan rahoituspohjan ja loisi parhaat edellytykset pelastuspalveluiden kehittämiseksi sekä koko maan turvallisuudesta huolehtimiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus asettaa työryhmän arvioimaan pelastustoimen valtiollistamista tämän hallituskauden aikana, ja ellei aio, niin millä perusteilla nykyinen malli katsotaan riittäväksi ilman valtiollistamisen selvittämistä?

Helsingissä 29.7.2025

Timo Vornanen tv